

מרדכי הורוביץ:

תחילת סוף הברית שמירדבין

מועצת מרחב יש"ע של תנועת הליכוד, שהכריז בה 105 חברי מרכז התנועה, קיבלה השבוע החלטה לתמוך בתוכנית ראשיהממשלה לפיתרון הסיכוסוך היהודי-ערבי בתנאים מסויימים. בין היתר הציעה המועצה את התנאים הבאים: שלא יוחל בשום שלב של ביצוע תוכנית ראשיהממשלה לפני מיגור האינתיפאדה בדרך צבאית, וכי תחודש תנופת ההתיישבות.

החלטה שקולה זו מבטאת את הלך רוחם של רוב חברי הליכוד ובחוריו. כמילא יש להניח שהיא מבטאת גם את הלך רוחם של רוב חברי המרכז. מחד — מבטאת ההחלטה את הכמיהה לשלום ואת הנכונות לתמוך בכל תוכנית ובכל מהלך, שיש בהם סיכוי לשלום.

מאידך — יש בהחלטה קווים אדומים לנטילת סיכונים כרוכים במהלכייהשלום. לדעת רוב חברי המועצה יש סיכונים המובילים לחורבן כמעט ודאי. ויתור כלשהו לפלסטינים, צעד כלשהו לקראתם בלחץ האינתיפאדה, מהווה סיכון כזה. נטילת סיכון בתנאים כאלה כמוה כסרק בסכר העומד בלחץ עצום של מים ודוניים, דבר שמוכרח להביא להתמוטטות הסכר ולשיטפון.

המועצה תובעת את מיגור האינתיפאדה בדרך צבאית דווקא. המועצה אינה מוכנה להשאיר מרחב תימרון כלשהו לאלימות הפלסטינית, שיאפשר לה לחדול מהאינתיפאדה או להרשה לפי רצונה, ובהתאם לשיקולי כראיות. המועצה דורשת את מיגור האלימות הפלסטינית, שבירת מיפקתה וחוסהשירדה שלה, כך שבשום תנאים לא תוכך להתעורר מחדש.

כתביעתה למיגור האינתיפאדה בדרך צבאית, הביעה המועצה את נחישות החלטה שא לא להיות תלויה בצד הערבי, ולא להיות מרומה על ידו, במיקרה שיחדל ומנית מהאינתיפאדה, כדי להקל על גורמים יהודיים לקבל החלטות שהן לטובתו. היא גם לא תהיה מוכנה שילוכיזה שולל עליידי מריחות, כגון סילוקו של האלוף עמרם מיצנע, שהרי סילוק האלוף לא ישנה דבר.

על ראשיהממשלה להבטיח למרכזיהליכוד שיתכנס בקרוב, בצורה חריששמעית ומחייבת, כי האינתיפאדה תמוגר בדרך צבאית, וכי תהיה תנופתיהתיישבות ביש"ע. עיכוב ההתיישבות יהווה הישג לאינתיפאדה תוך כדי אלימות. אם המרכז יילך בעיקבות החלטה הנכונה של מועצת מרחב יש"ע, יש להניח שגם הוא יתבע את חידוש תנופת ההתיישבות.

בהרכב הנוכחי של הממשלה, קשה לראות איך יוכל ראשיהממשלה להבטיח למרכז, בצורה שתעורר את אמונו, למגר את האינתיפאדה בדרך צבאית. שהרי שריהביטחון, האיש שצריך למגר את האינתיפאדה, חזר באחרונה על הצהרה שנתן כמה פעמים בעבר, שאין לאינתיפאדה פיתרון צבאי, אלא מדיני בלבד. והרי ידוע כי "פיתרון מדיני" הוא לשון נקייה לנסיגה.

לכן, כדי לעורר אמון, צריכה ההבטחה בדבר מיגור האינתיפאדה לפני התחלת הביצוע של תוכניתיהשלום, להיות מלווה בהודעה על פיטוריו של יצחק רבין מתפקידו. כל עוד רבין מכהן כשרהביטחון איאפשר למגר את האינתיפאדה, ואי אפשר להבטיח את מיגורה, כי רבין אינו מעוניין בכך.

האמת היא שזה די מצמרר לגשת להגשמתה של תוכנית, שהיא הרתיסכנות לכל הדיעות השוררות במחנה האומי, כאשר ארצותיהברית ואש"ף ומדינות ערב ומדינות אירופה — הכל לוחצים לוועידה בינלאומית, שטחים תמורת שלום והגדרה עצמית פוליטית לפלסטינים. כל התביעות האלה נענות עליידי האורב היושב בתוך העיר, מיפקתהשכורה, שחררה העירה ררך הסוס הטרויאני של ממשלת האחרות.

דיאלה אשכנזי

איזון חוזר

בעד מדינה חילונית ודמוקרטית

עד שירון לונדון פירסם את עמדתו אודות טיבה של תנועתהשיחור של העם היהודי, הוויכוח ביני ובינו התמקד במידת הסיכון שכל אחר מאתנו מוכן ליטול בהסדרהשלום. לפני שבוע הוא הגדיר רבקות בעיקרון של מדינה יהודית כ"קנרופיליות", ואת הציונות

יוסי שריר, 120

כ"פגר". על אובדן הנפש היהודי ניתן להתווכח: על פירוק הגוף השילטוני — על ביטול הישות הפוליטית היחידה בעולם כעי לריבונות יהודית — אין ריון. כאן נפרדות דרכנו, ירון. כל ריבונות מבוססת על חוק, והחוק מטיבו מבוסס על כפייה. רוב ההכרעות מתי וכיצד להשתמש בכוח כרוכות בדילמות מוסריות. עצמאות פירושה "אני אחראי, אני ולא אחר". בברחה מן החופש כתב אריק פרום, שעמים עלולים לוותר על החופש מרי צון, ולמסור את שיקוליהדעת לריון יחיר, כדי להשתחרר מהגטל המכביד הטמון בשילי טון דמוקרטי. אבל, ירון, אפשר גם לברוח

מאחריות באופן דמוקרטי לחלוטין — עליידי ויתור על בילעדיות לשילטון הרוב היהודי וחלוקת הנטל עם הפלסטינים. אין אנו צדיקים גמורים, ירון, אבל צדיק אינו בהכרח מי שמלאכתו נעשית בידי אחרים.

להעמיד פני מת בעולם הזה

בוקרערב, אנשים מקרב בעלי המצפון לא מסתפקים בתואר רודף-שלום, ומוסיפים את תוארהכבוד רודף-שלום. באחרונה בעלי תואר פרופורסו וחבריינסת, וכמה עיתונאים בעלי טור והומור שחור כבר לא רואים את עצמם לבעלי הטוהר בלבד. בעיני רוחם הם גם צדיקים "גמורים" — לפחות בפוטנציה: חבורה של בעלי טור סאטירי בעיתון מעריב מתים להתכבד ב"טוהר המת", להיות כרבריי הם "אויטרטו אמיל גרינצוויג". ח"כ יוסי שריר, שיחיה עד 120, כבר מספיד את עצמו כהנאה רבה מעלי רפי עיתון הבוקר. אפשר רק לאחל לח"כ שריר שמי שרודף אחרי הכבוד המפקפק הזה של כבוד המת, שהכבוד יברח ממנו.

קשר של שתיקה או שוא קשר של השתקה?

עבור ספקנים מבית שאינם תומכים ב"קונסנזוס"קהלההיכרות של קואליצית הש" לום יש טיפול שרש: מצויירים כאוצר מילים ומטבעות לשון ובכות הורזו האוחזות בעט, מיישרים את השורות בעוצמת מכש הרפוט. אוי לסורר ואוי לסוררת, ביחוד אם היא משוררת סוררת. אין בארץ קשר של שתיקה, אלא קשר של השתקה. נעמי שמר העיזה לה רים קול, ובקול אחיד ובשיר אחר קמו להכפיי שה. מגיני הפולורלים דואגים בקבאות שיהיה יותר משיר אחד, אך רק מנגינה אחת. וכות הצעקה שמורה למועדון אקסלוטיבי של בעלי מצפון סלקטיבי.

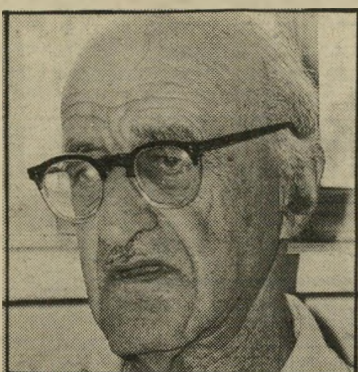
מין המתים

בסיו העממית, לא רק המיספר הרב של קורבנות נפש מהירי: סכיר שמרבית הצעיי רים ההרוגים הם בנים יחידים להוריהם.

קה היסטורית, דתית או מוסרית, את המשך חרפת הגלות, רשאי היה לסרב לקבל על עצמו את האחריות המוסרית לשימוש בחרב, שהחזירה לנו את חרותנו. לפיכך, בחשבון הנפש הדתייהמוסרי שלנו אין אנו מצדיקים ואין אנו מתנצלים על שפיקותיהרמים של המילחמה כשלעצמה (שבה נשפך רמנו לא פחות משל אויבנו).

אף אנו נמצאים היום בשנה השישית של מילחמה שנכפתה עלינו, ושנהפכה סיוט מת מיד של אימת שוד ורצח, עד שנטרפה דעתם של תושבי הגבול ושל האחראים לביטחונם וחייהם והם החזירו מכת הרג ואובדן אכורית. "המיבוח הממשי של המוסריות אינו אלא בהכרעתו של מי שסיפק בידו לעשות, והי אחריות לעשייה או לחמלל — עליו. הנסיון המוסרי שלנו הגיע כשנעשינו אנו — נושאי המוסר המתעב שפיקת דם נקי — בעלי יכר לת ואחראים לענייני הגנה ובטחון, עניינים שבעיותיהם נראות לפעמים כניתנות לפתרון — עליידי שפיקת דם נקי.

(לאחר קביה"ה מאת ישעיהו ליבוביץ', 'בטרם' קפ"ט, ב'קצ"א, 1953/4, מהדורת שוקן תשל"ו, ת"א 1976)

ליבוביץ

אינו מתנצלים על שפיקותיהרמים הערבים — כי המוסר הזה היה יקר בעיניהם — אי הם הרשו לעצמם לגנות את פעולתם של מוסדותינו, שהיו אחראים להעלאת יהודים וליישובם על הקרקע, כשהללו עשו את המוטל עליהם על אפם ועל המתם של הערבים. רק מי שהיה מוכן ומסוגל להצדיק הצד

כה אמר הנביא

ישעיהו (ליבוביץ)

לפני 35 שנה. המתנחלים יחתמו על זה.

הליבוביץ על דבריו

"מבחינה מוסרית ומצפונית התקיימו במשך דורות בחממה מלאכותית, שבה יכולנו לגדל ולטפח ערכים, שלא הועמדו במבחן המציאות. מחוקקים היינו בעיניעצמנו, ובמי דהימסויימת אף בעיניריוולתנו, ככוכשי אחר היצרים האורבים לנפש האדם: יצר שפיקותיהרמים. נוחה מאוד — ולכן גם וולה ועלוכה מאוד — היא מוסריות המסתייגת ממצעיה אלימות ושפיקותיהרמים, כלי שתהא כצידה של מוסריותיו גם האחריות לעניינים ולער-